

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

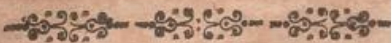
Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

Coloniæ Agrippinæ, 1681

Punctum III. De privilegio immunitatis concesso Regularium Monasteriis,
Ecclesiis, ac domibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

PUNCTUM III.

De privilegio immunitatis concessio Regularium Monasterijs, Ecclesijs, ac domibus.

Privilegium immunitatis, non ex jure divino, aut naturali; sed ex jure humano habetur,

81. **H**Oc privilegium non solum expeditum est pro Ecclesijs, ac domibus Regularium; sed etiam pro quibuscumque alijs locis sacris, ac Deo dicatis, ut in eis divina peragantur: & sic de omnibus hoc puncto loquimur. Nomine immunitatis illud privilegium intelligimus, quod habent Ecclesijs fidelium, & domus Regularium, ut sint loca refugij, & quasi asyla eorum, qui commisso aliquo delicto, ad ipsas confugiunt, ne capiantur, incarcerentur, & puniantur. Talis immunitas ex jure divino aut naturali non habetur; sed ex jure positivo Ecclesiastico, ac civili. Non quidem ex jure divino positivo: nam nullibi in sacra Scriptura habetur: nec ex divino naturali; quia actio extrahendi ab Ecclesia facinorosum, ut delicta puniantur ex se justa est, cum ad justum finem ordinetur; & sic secluso alio jure positivo licita: proindeque talis immunitas delinquentibus jure Divino naturali indubita est. Cæterum jus positivum, ut fideles majorem venerationem in loca sacra conciperent, statuit merito, minimè licere ad sacrosanctas Ecclesias confugiens violenter abducere: nec ob id Ecclesia sceleratis favore intendit, sed ut pia mater miseris, &

jam in delicta lapsis, misericordiam impertiri. Ob idque talis immunitas jure civili conceditur in C. toto titulo de his, qui ad sacrosanctas Ecclesias confugiunt. Et jure Canonico, cap. inter alia, cum pluribus alijs, de immunitate Ecclesiastica, cap. frater, cap. minor, cap. reum, cap. statuiimus, & alijs 17. quest. 4. & in Tridentino confirmata est sess. 25. cap. 20. & à Gregorio XIV. in sua Constitutione incipiente: Cum alijs nonnulli. edita 22. Maij anno 1591. Quod est conforme juri divino veteris legis, in quo & signatæ erant civitates refugij pro delinquentibus: & ipsam Salomonicum templum tali fruebatur privilegio, prout probabiliter colligitur ex lib. Exodi 21. & 3. Regum 1.

82. Cum ergo talis immunitas ex jure divino non habeatur, contra illud prævalere potest consuetudo, ad quam multoties Authores recurrunt, pro aliquibus casibus particularibus, si talis consuetudo legitima sit, id est, toto tempore non interrupto ad eam introducendam necessario continuata, & cæteras habeat qualitates requisitas in cap. fin. de consuetud. ad abrogandam legem Ecclesiasticam, aut contra Ecclesiam præscribendam, de quibus latè egimus tom. 3. de justitia, tract. 11. de legibus, cap. 6. à nu. 9. Sed omnes consuetudines ante Concilium Tridentinum, & Constitutionem Gregorij XIII. adversus immunitatem Ecclesiarum introductæ, sublatae sunt per Concilium sess. 25. c. 20. & per dictam Gregorianam Constitutionem: & sic attendendum est, an post Concilium ubi recep-

preum est, & dictam Gregorianam Bullam ubi talis est admilla, & observata (quod ferè ubique esse, omnes infra adducendi Authores asserunt, aut supponunt) introducta sit aliqua consuetudo pro his, vel illis usibus particularibus. Farinacius in *appendic. de immunit. cap. 2. num. 5.* Qui bene advertit, quòd cum sit quid facti, consuetudo; non est in aliquo casu præsumenda; nisi legitime probetur: nec credendum est Doctoribus de consuetudine testantibus, extra locum ubi degunt.

Amplius est privilegium immunitatis.

83. Illud ut certum judicamus, quòd hæc immunitas cum omni est amplitudine interpretanda, urpote causa pia, & favorabilis Ecclesiæ, & privilegium per modum legis in jure communi insertum, quòd saram recipit interpretationem; maxime cum nemini in particulari præjudicet. Sic Alexand. Ambros. *de immunit. Eccles. cap. 10. n. 7. vers. ac etiam.* Farinac. *in Appendic. c. 2. n. 21.* Pellizzar. *tom. 2. tract. 8. cap. 5. sect. 1. n. 2.* Castro Paulus *tom. 2. tract. 11. disput. unic. punct. 5. n. 3.* Quæ interpretatio fieri debet non juxta jus civile, (nisi in rebus in quibus immunitati faver, & ob id est ab Ecclesia receptum,) sed Canonicum: quia concernit materiam Ecclesiasticam, in qua jus civile nullam habet jurisdictionem, nisi ad fovendam dispositionem juris Canonici. § Quibus sic in communi statutis, ut materiam aded necessariam, & controversam, ac ex se obscuram clariori stylo declaremus, punctum hoc in sex dividemus §§. In primo agemus de locis, quibus talis immunitas

competit. In secundo de personis, quæ hoc frui possunt privilegio. In tertio de delictis, ratione quorum talis immunitas amittitur. In quarto de effectibus, quos talis immunitas secum affert. In quinto de peccato, quòd illius violatores committunt, & pœnis contra illos sancitis. In sexto de modo, & ordine servando in tradendis delinquentibus, qui ad Ecclesiam confugiunt, illisque defendendis, quando ipsis suffragatur immunitas.

§. I.

Quibus locis sacris hoc privilegium immunitatis conveniat?

84. **I**n primis omnes Ecclesiæ consecrata, quæ loci sacri meritiò nomen accipiunt, tali gaudent immunitatis privilegio, & omnes alix Ecclesiæ benedictæ; quia etiam sunt loca sacra, religiosa, & perpetuo Deo dicata. Etiam Ecclesia non consecrata, aut benedicta, si obsequiis divinis dicata sit, & in ea divina officia celebrentur, ut habet expressè textus in *cap. Ecclesia, de immunit. Eccles.* Sed in Ecclesiis sæcularibus requiritur, quòd autoritate Episcopi sint erectæ, & fundatæ: in Regularibus autem id non est necessarium; cum in aliquibus casibus possint Prælati ex privilegio, in eis primum lapidem imponere, easque benedicere: quæ proinde cum Deo loca sacra sint, nullis temerariis artibus profanan-

Ecclesia consecrata, benedicta, & divinis deputata gaudet immunitate.

da, gaudent prædicta immunitate. Layman. lib. 4. tract. 9. cap. 3. n. 2. Lezana tom. 2. verb. Ecclesia, nu. 5. & 9. & verb. immunitas, n. 2. Bordon. tom. 2. resol. 1. n. 2. Peyrin. cap. 4. num. 62. § Nec ad hoc requiritur, quod in ea Ecclesia Eucharistia servetur: quia talis conditio neque in cap. Ecclesia, neque in aliis assignatur, sed in qua Divina mysteria celebrantur: Sufficit ergo, quod talis locus sit ad divina celebranda assignatus: tamen si in eo Eucharistia præsentia non habeatur. Farinac. in Appendic. de immunit. cap. 17. num. 254. Palaus supra punct. 6. num. 2. § Nec requiritur, quod de facto divina in ea celebrentur, sed sufficit si celebrari possim: quia hoc ipso est locus religiosus divinis obsequiis dicatus: ideoque si sanguinis, aut seminis effusione polluat, reconciliatione indiget, cap. si Ecclesia, de consecrat. Eccles. Farinac. num. 258. Suar. tom. 1. tract. 2. de relig. lib. 3. c. 9. num. 2. Azor. p. 2. lib. 9. cap. 8. à nu. 2. Bonac. disp. 3. de 1. decalogi præcept. q. 7. §. 2. n. 2.

Extensio-
nes
supradi-
ctæ do-
ctrinæ.

85. Extenditur hoc privilegium ad Ecclesiam non perfectè constructam, in qua adhuc divina celebrata non fuere, si tamen constructio continuatur: quia hoc ipso, quod ad divina celebranda cœpta sit erigi, est locus divinis obsequiis deputatus. Abbas in cap. Eccles. de immunit. num. 5. Pellizzar. tract. 8. c. 5. sect. 1. numer. 4. Farinac. num. 261. Lezana verb. immunitas, num. 2. Sylvest. immunitas 1. num. 2. Bordon. resol. 1. n. 2. Palaus num. 5. § Extenditur etiam ad Ecclesiam interdictam, & pollutam, quæ

nec ob interdictum, aut pollutionem immunitate privatur, nec ob id definit esse locus sacer; nec jure habetur talis effectus pollutionis, aut interdicti, quod propterea hoc privilegio priveretur locus cæteroquin immunit. Suarez num. 6 & 9. Bonacin. §. 1. n. 3. Layman. num. 2. Lezana num. 2. Palaus num. 5. & 6. § Extenditur etiam ad Ecclesiam dirutam, aut destructam: quia ratione loci, in quo ædificata erat, non definit esse sacra, nisi auctoritate superioris sit penitus eversa absque spe reedificationis: quia jam tunc definit esse locus sacer, fitque profanus. Lezana num. 2. Barbosa de jure Eccles. lib. 1. c. 3. num. 62. Tuschus verb. Ecclesia, concl. 9. nu. 10. Sanchez de matrimon. lib. 9. disput. 15. num. 37. § Et non solum gaudet Ecclesia hac immunitate quoad totum corpus, & ambitum internum Ecclesie; sed quoad totam ejus fabricam internam, & externam, ita ut complectatur Capellas, sacristiam, parietes, turres, &c. quia est favorabile privilegium, & ampliandum. Et omnia hæc in lata Ecclesie significatione clauduntur, l. pateant, C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt. ibi: Quidquid fuerit interjacens, sive in cellulis, sive in domibus, balneis, atque porticibus confugas interioris templi vice tueatur. Idem habetur cap. Frater, cap. si quis in atrio 17. q. 4. Tuschus verb. Eccles. conclus. 9. num. 3. & verb. immunitas, concl. 59. n. 5. Bonacin. §. 2. num. 5. Suarez à numero sexto. Palaus num. 8. § Et sic confugiens ad atrium, vel portam Ecclesie, etiam si clausa sit, securus erit, & in ipsa scala, seu gradibus atrii,
ex

ex declaratione sacrae Congregationis, quam adducit Barbofa *supra nu. 66. Bordon. tom. 2. resolut. 1. num. 2.* Similiter existens supra tecta Ecclesiae; quia verum est eum in Ecclesiae situ existere: nam Ecclesia, sicut & quaelibet alia domus ex solo, & tecto, ejusque superficie concava, & convexa constat. Unde sicut Sancti dicuntur esse in caelo, licet non circumdantur ab eo, sed solum superficiem pedibus tangant; sic confugiens ad Ecclesiam, in Ecclesia dicitur esse, etiam si supra tectum, aut turrim ejus existat. Farinac. *in Appendic. de immunit. cap. 17. n. 372. Suarez nu. 9. Pellizzar. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 4. Bonacina num. 5.* § Similiter in atrio Ecclesiae, claustrum, porticum, ambitum, dormitorio existens securus erit: quia vel sunt de fabrica Ecclesiae, vel Ecclesiae connexa, *cap. si quis in atrio, cap. frater. cap. si quis contumax 17. quaestione 4.*

Qualiter
intra 40.
passus
per circuitum
Cathedralis, &
aliarum
Ecclesiarum
per
30. immunitas
habeatur.

86. Et talis immunitas etiam extenditur ad confinia Ecclesiae, *cap. si cut antiquitas, cap. diffinitur 17. quaest. 4. & ex l. praesenti, C. de his, qui, &c. Normaine* autem confinium intelligitur pro Ecclesia Cathedrali, seu majori, spatium 40. passuum per circuitum ejus; pro minoribus spatium 30. ut in praedictis textibus habetur: qui passus ab ostio Ecclesiae, vel muro ejus enumerari debent: & quilibet passus constat ex 5. pedibus, & pes ex 15. digitis. Farinacius *cap. 18. à nu. 286. Suarez lib. 3. cap. 9. n. 8. Sanchez tom. 3. consilior. moral. l. 6. cap. 1. dub. 7. num. 3. Lezana verb. immunitas, nu. 3. Sylvester eodem verb. 3. num. 1. Tu-*

schus verb. Ecclesia conclus. 9. & 19. & verb. immunitas conclus. 59. Navar. in manual. cap. 25. num. 18. Palaus punct. 6. num. 11. § Et etiam domus Patrochorum, vel Clericorum intra praedictos 40. vel 30. passus positae gaudent praedicto immunitatis privilegio *ex cap. quisque 17. quaest. 4.* ut testantur Navarr. Bonacin. Sanchez, & Lezana. § Sed haec limitanda sunt, Primò ut intelligantur de circuitu Ecclesiae non discontinuato, sed continuo. Unde si discontinuetur per domum alicujus saecularis, vel per viam publicam intra praedictum spatium existentem, non talis domus, aut via tunc gaudet tali privilegio, *cap. diffinitur 17. quaest. 4.* ubi dicitur in hoc triginta passuum numero absque domorum extraneorum receptaculo progrediendi aditum obtinebunt. § Secundò ut intelligantur de Ecclesiis, quae sunt extra murorum civitatis ambitum, non de Ecclesiis, quae intra muros civitatis, aut villae continentur, *cap. quisquis 17. quaest. 4.* ibi: *Capella, quae sunt intra ambitum murorum, castellorum, non ponuntur in hac 30. passuum observatione.* Et tradit Glossa *in cap. antiquitas, verb. passus 17. quaest. 4.* Farinacius *num. 290. Bonacin. § 2. num. 5. Pellizzar. num. 4.* § Tertio, ut procedant de eo, qui jam ad Ecclesiam confugit, & ex illa progreditur per 30. vel 40. passus; non de illo, quem Ecclesia nondum recepit, *cap. diffinitur 17. quaest. 4.* & talis progressus debet esse ad requisitum naturae usum, v. g. ad exonerandum ventrem, si non sit alius locus

cus opportunus intra terminos immunitatis, ubi: *Qualiter ad requisitum natura usum debitus exeat locus, & nullo teneantur eventus necessitudinis, qui Dominicis se defendendis commiserunt claustris.* § Quarto, ut dicta intelligantur de jure communi antiquo, non verò secundum consuetudinem, quam esse omnino in contrarium, non potest negari, cum id multi Auctores de illa testentur. Suarez tom. 1. de Religione, lib. 3. c. 9. num. 8. Covar. lib. 1. variar. c. 20. num. 5. Bonac. n. 5. Sanchez ubi proximè lib. 6. cap. 1. dub. 7. Navar. in summ. cap. 2. 5. numer. 18. Pellizzar. num. 4. Palaus punct. 6. n. 15. Farinac. de carceribus, questione 28. num. 12.

Xenodochia, Oratoria, & domus Episcopalis fruantur hoc privilegio.

87. Exenditur deinde hoc privilegium, ad hospitalia auctoritate Episcopi erecta, si in eis sit Capella, ubi divina celebrantur, cap. de Xenodochiis 3. cap. ad hac 4. de religiosis domibus. Item ad Oratoria auctoritate Episcopi constructa; non verò ad ea quæ privata auctoritate erecta fuerint: quia quæ privata auctoritate eriguntur, etiam privata auctoritate converti possunt ad usus profanos, etiam si delicta Episcopi in eis celebrantur: ergo non sunt loca sacra, quæ semel dicata divino cultui, non possunt privata auctoritate redire ad usus profanos, cap. ad hac citat. Pellizzar. num. 5. Fagundez 2. præcept. Eccl. lib. 4. c. 4. n. 64. Covar. lib. 2. variar. cap. 20. n. 4. Suarez cap. 9. num. 10. Palaus punct. 6. num. 19. Farinacius in Appendic. de immunit. c. 17. n. 267. Qui rectè docent, tunc censeantur Oratorium auctoritate Episcopi erectum:

cum vel in eo Divina celebrantur omnibus ad ea audienda indifferenter admittis, vel cymbalum pendeat super lectum, & publicè pulsetur. Quia cum non concedatur hæc cymbali pulsatio privatis Oratoriis, cap. patentibus, de privileg. præsumitur auctoritate Episcopi erectum, illud, in quo fuerit, & pulsabitur cymbalum. § Extenditur etiam ad cæmeterium Ecclesiæ cap. final. de immunitate Ecclesiæ. Quod non solum intelligitur de cæmeterio contiguo Ecclesiæ; sed etiam de separato, quod destinatum est ad sepulturam fidelium: quia hoc ipso præsumitur benedictum esse, & auctoritate Episcopi consecratum. Farinacius cap. 17. num. 264. Lezana verb. cæmeterium, num. 3. & verb. immunitas, num. 2. Palaus tom. 2. tract. 11. disput. unic. punct. 6. num. 2. § Extenditur etiam ad tabernaculum sanctissimi Sacramenti, & ad sacerdotem Eucharistiam portantem: ad quem si reus confugiat, securus erit: quia licet hoc non habeatur ex jure, consuetudine tamen introductum est, quæ pietati favet, & devotioni, atque reverentiam erga hoc venerabile Sacramentum excitat. Pellizzar. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 4. Suarez lib. 3. c. 8. n. 10. Farinacius c. 17. n. 275. Layman. lib. 4. tract. 9. c. 3. num. 4. Lezana verb. immunitas, num. 2. Tuschus verb. Ecclesia, conclusione 10. num. 33. § Extenditur etiam ad domum, vel palatium Episcopi, cap. id constituimus 17. qu. 4. & hoc etiam si Episcopus absens, vel mortuus fuerit, dummodo aliis non sit locata domus. Farin. c. 17. n. 270. Palaus punct. 6. num. 20. & hoc etiam;

amfi domus ejus intra spatium 40. passuum per circuitum Ecclesie Cathedralis non existat: quia in dicto capite expressè, & sine ulla limitatione domui Episcopali hoc conceditur privilegium. Lezana num. 2. Bonacin. numer. 8. Navarr. in manual. c. 25. n. 8. Suar. c. 9. n. 9.

Quo- modo Mona- steria quoad omnia illorum loca, hoc fruuntur privile- gio?

88. Denique hoc extenditur privilegium, non solum ad Ecclesias regularium secundum totum earum ambitum interiorem, & exteriorem: sed etiam ad domus, & Monasteria eorum secundum totum ambitum, ut comprehendit claustra, sacristiam, dormitoria, officinas, hortos, viridaria, &c. quia licet hæc ad effectum pollutionis, & violationis non reputentur loca sacra, & Religiosa, bene tamen ad effectum immunitatis, tanquam Ecclesie adhæreant, ut habetur in *ap. si quis contumax, cap. frater, cap. Minor 17. quest. 4. & l. pateant, C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt. Rodriguez tom. 2. quest. Regular. quest. 75. art. 2. Diana p. 6. tractat. 1. resolut. 6. Pellizzar. num. 4. Bordon. resolut. 1. num. 6. Palau punct. 6. num. 18. Fatim. de immunit. quest. 28. num. 268. Unde si quis confugiens ad Monasterium profiliat intra muros illius, etiam in atrio Monasterii erit immunis, *cap. si quis, cap. desinivit, cap. id constituimus 17. quest. 4.* est autem atrium prima pars domus, in quam collecta ex omni recto pluvia descendit. Etiam porticus constructa ante Ecclesiam, tali gaudet immunitate, *cap. si quis contumax 17. quest. 4.**

¶ Etiam domus nova, seu habitatio in recenti domo contigua Ecclesie

inceptæ pro Religiosis fabricari, gaudet hac immunitate, quamvis ibi unus Religiosus solus habitet pro fabrica, nec clausura sit adhuc designata. Tum: quia fabrica cepta profinita habetur in favorabilibus. Tum etiam: quia in hoc comparatur Ecclesie, que quoad hoc sufficit, ut sit cepta fabricari, ut diximus numero 86. & in presenti tenent Bordon. *tom. 2. resolut. 1. numer. 7. Pellizzar. numer. 7.*

§. II.

Qua persona prefato gaudeant immunitatis privilegio?

89. **D**icendum est omnes fideles cujuscumque conditionis existant, & quantumvis gravia delicta commiserint, si ad loca sacra supra recensita confugiant, gaudent immunitate Ecclesie, præterquam in casibus in jure exceptis, de quibus sequenti §. dicemus, ut constat ex *cap. inter alia. de immunit. Eccles. cap. frater, cap. minor, cap. si quis contumax, 17. questione quarta.* Unde interdictus ab ingressu Ecclesie, suspensus, vel etiam excommunicatus; hæc gaudet immunitate: quia neque interdictum, nec excommunicatio habent effectum istum in jure, privandi immunitate (non enim privant ingressu materiali Ecclesie, sed tantum formali ad assistendum divinis officiis, cum tamen immunitas loco ipso sacro materiali conveniat)

Excom- muni- catus, in- terdi- ctus, & omnes fideles hac pos- sunt im- munita- te gau- dere.

LII 3 cum;

cumque alias excommunicatus ex se sit indignus hoc beneficio; tanto majorem Ecclesia ostendet pietatem, si illum tueatur, & defendat: neque enim in ejus defensione attendit ad delictum, & excommunicationem incursum, sed ad loci sanctitatem, & reverentiam. Pellizzar. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 28. Diana part. 6. tract. 1. resolut. 26. Lezana verb. immunitas, n. 5. Sylvester eodem verbo 3. quest. 3. Navar. in manuali, cap. 25. num. 19. Suarez tom. 1. lib. 3. cap. 10. numer. 4. Palaus tom. 2. tract. 11. disput. unic. punct. 7. num. 2. § Neque etiam hoc privatur privilegio hæreticus, si ob alia crimina quam hæresis (nam quo ad hæresim excluditur ab Ecclesiæ immunitate, ut § sequenti dicemus) puniendus esset: quia Ecclesia solum hæreticum, ut talem, privat hoc privilegio; non quia homicida, non quia latro, &c. sed quia hæreticus est: ad quam hæresim per accidens se habent alia crimina. Bonacina disp. 3. q. 7. §. 3. Suarez num. 13. Palaus num. 4. Sylvester, & Lezana locis citatis; licet oppositum sit satis probabile.

Quo- modo infideli- bus im- munitas Ecclesiæ suffrage- tur? 90. Sed sunt aliquæ difficultates enodandæ. Prima, an immunitas Ecclesiæ profit infidelibus, nimirum Judæis, Sarracenis, Idololâtris, &c. Affirmat prima sententia: quia in cap. Inter alia, cap. minor. cap. frater, cap. si quis intusus, cap. si quis contumax, 17. quest. 4. omnibus indistinctè conceditur hoc privilegium, eò quòd non personis, sed loco, & ratione illius personis capacibus conceditur. Cum ergo infideles capaces sint hujus indulti, asserendum est illis suffragari

Glossa, & Innocentius in cap. Inter alia, de immunitate Ecclesiar. verbo extrahendus. Sylvester in sum. verb. Immunitas 3. n. 2. versu secundum de pagano. Tabien. eod. verb. n. 3. Armilla num. 9. Diana p. 1. tract. 1. resolut. 22. § Secunda sententia absolutè negat: Tum, quia de his, qui foris sunt non curat Ecclesia: unde sicut nec potest illos judicare; sic nec defendere. Tum etiam, quia leges Civiles servandæ sunt, quoties Canonicis non contradicunt: sed nulla Canonica lex disponit de infidelibus, quod gaudeant, vel non immunitate: ergo standum est legi civili in l. i. C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt. Ubi infideles, qui baptizati non sunt, excluduntur ab Ecclesia, si ad eam confugiant. Sic Farin. in Appendic. de immunit. c. 5. num. 71. & 79. Covar. 2. variarum c. 20. num. 11. Joannes Gutièrrez lib. 3. pract. quest. civil. q. 7. n. 51. § Sed dicendum est infidelem ad Ecclesiam confugientem gaudere immunitate illius, si verè velit converti, secus autem si nolit, aut simulat se converti velle. Utraque pars utriusque sententiæ relatæ argumentis probatur: & insuper, quia dignum est, ut Ecclesia defendat eum, qui illi servire cupit, & abjiciat qui tenuit. Tunc autem verè, non simulatè converti velle censendus est infidelis, si ante peccatum delictum, vel conceptum judicis timorem petiit baptismum, aut dedit signa conversionis: quia tunc confugiens, petensque baptismum, non censetur simulatè petere, sed ex animo, ex illaque voluntate, qua ante baptismum desiderabat, non ex animo

mo vitandi pœnam, & securus in Ecclesia existendi, cujus contrarium censendum est de eo, qui antea nec baptismum petierat, nec signa dederat conversionis, ut clarè videtur de cetero in dicta l. 1. c. de his, &c. Lezana tom. 2. verb. immunitas, n. 5. Pellizzar. tract. 8. c. 5. sect. 1. num. 26. Layman. lib. 4. tract. 9. c. 3. n. 12. Bonac. quest. 7 de immunit. §. 3. nu. 5. Palaus sup. punct. 7. num. 7. & 8. & ita declarasse sacram Congregationem refert Barbol. de jure Eccles. lib. 1. capite 3. numero 44.

confugere ad Ecclesiam, & sic debet gaudere illius immunitate. Et idem dicimus de damnato ad mortem, si cum ducitur ad supplicium, è manibus ministrorum se eximeret, & ad Ecclesiam confugeret. Guierrez practico. quest. civil lib. 3. quest. 4. n. 10. & quest. 6. num. 4. & 5. Pellizzar. nu. 33. Tuschus verb. Eccles. conclus. 10. num. 21. 22. & 30. Palaus punct. 7. n. 11. & 12. Fatinac. in appendic. de immunit. c. 15. n. 196. & 197.

92. Tertia difficultas est an Clerici, Religiosi respectu suorum Prælatorum gaudeant prædicto immunitatis privilegio? Dicimus respectu suorum Prælatorum; nam respectu judicium sæcularium, haud dubium est, cum ab eorum sint jurisdictione exempti: & sic duplici titulo nequeunt ab eis ex Ecclesia extrahi, scilicet ratione immunitatis loci, & ratione immunitatis personæ. Unde si ob aliquod gravissimum crimen personali immunitate exempti fortè non essent, sed possent à judice sæculari capi, si tale delictum non esset de exemptis in jure, quæ §. sequenti recensimus, ratione loci essent immunes sicut alii; ne ipsi deterioris conditionis sint, ac sæculares. Maximè, quia in eo casu tanquam sæculares judicantur, qui ex vi delicti Curia sæculari traduntur: & ex ejus potestate nihilominus elabuntur per hoc, quòd confugiant ad locum Ecclesiasticum à immunitate gaudentem. Sic citandi pro utraque sententia Authores. Adhuc autem respectu suorum superiorem, gaudere immunitate suarum, & aliarum Ecclesiarum, necnon & alios

Prodesse Clericis, & Religiosis immunitatem Ecclesiæ comparatione ad suos Prælatos aliqui dicunt.

An, si in carceratus fracto carcerem, ad Ecclesiam confugiat, illi proficit ejus immunitas?

91. Secunda difficultas est, an si incarceratus fracto carcerem, ad Ecclesiam confugiat, illi proficit ejus immunitas? Respondetur affirmativè: quia in dictis juribus omnibus prodest immunitas, præterquam in casibus exceptis: sed fractio carceris, exitusque ab illo non est delictum exceptum ut §. sequenti videbimus: ergo, &c. Secus autem dicendum est de illo, quem Ministri, per locum sacrum, comprehensam ducerent ad carcerem, cui loci immunitas non prodest; quia ipse non confugit ad Ecclesiam, sed per eam vincetus trahitur. Lezana num. 19. Pellizzar. n. 33. Tuschus verb. Ecclesia, conclusione 10. num. 3. & conclus. 11. num. 28. Suarez cap. 11. num. 18. & 19. Bonacin. §. 2. num. 10. Palaus punct. 7. num. 10. At si captus à Ministris justitiæ, ex eorum se eripiat manibus, & ad Ecclesiam confugiat, gaudet illius immunitate: quia jam positus in libertate, ad Ecclesiæ patrocinium accessit: & hoc etiam si per vim secum ministros raperet; quia semper verum est illum

rum monasteriorum, præter sua, & cæterorum locorum factorum, si ad ea Clerici, aut Regular es confugiant, etiam si apostatae sint, aut si alia crimina perpetrarunt, ita ut ab eis extrahi, & puniri à suis Prælati non possint, præterquam in casibus exceptis, tenet prima sententia, quæ probatur. Primò: Quia jura, quæ de immunitate loquuntur, generaliter, & absque ulla limitatione ad sæculares, loquuntur: ergo non debent Clerici, aut Religiosi ab eo privilegio excludi, aliàs essent quoad hoc deterioris conditionis, quàm laici. Secundo: quia hoc privilegium non conceditur personis, sed locis, seu personis propter loca: sed locus est communis tam Clericis, quàm laicis, imo magis proprius Clericorum: ergo omnibus in eo existentibus respectivè ad suos superiores prodest immunitas, & maxime Ecclesiasticis: quia Ecclesia multo magis tueri debet domesticos suos, quàm alios quoscumque extraneos. Sic Farinac. de carceribus, quæst. 2. à num. 7. & in appendic. de immunit. cap. 2. num. 16. Bordon. tom. 2. resolut. 1. num. 18. Tuschus verb. Ecclesia, concl. 9. num. 17. & conclus. 11. num. 27. Gutierrez supra quæst. 3. num. 1. Barbosa, de jure Eccles. lib. 1. cap. 3. n. 137. & in collect. Bullar verb. immunitas, affert declarationem S. Congreg. Episcop. & Regul. tenoris sequentis: Immunitate Ecclesiastica gaudere debent Clerici, qui post delicta patrata, ad Ecclesias confugiunt, extra casus in Bulla Gregorii XIV. comprehensos, cum in hoc casu Abbatu opinio communiter sit reprobata. Aliam declarationem refert Diana 5.

part. in collect. harum declarationum; in qua dicitur non posse extrahi Clericos, præterquam in casibus degradatione dignis.

93. Cæterum licet hæc sententia probabilissima sit, & stando in rigore juris verissima, maxime suppositis dictis declarationibus sacre Congregationis, quæ procul dubio secundum rigorem juris communis loquuntur: nihilominus oppositum tenendum est secundum tenorem Bullæ Gregorii XIV. de qua diximus & s. sequenti dicemus latius, in qua hoc privilegium ad laicos limitatur: nam ibi dicitur: *Ut laicis ad Ecclesias, locaque sacra confugientibus, &c.* (& ideo licet sit hoc privilegium locis concessum, est comparatione ad judices sæculares, non ad Ecclesiasticos,) & maxime secundum rationabilem, & ferè communem, receptamque consuetudinem, oppositum tenendum est; passim enim videmus judices Ecclesiasticos, & Prælatos, delinquentes Clericos, & Religiosos ab Ecclesiis extrahere, & in carceribus recludere absque ullo scrupulo: nec ullus est ex reis, qui immunitatem proclamet, aut ratione illius se defendere prætendat. Tum: quia alias raro posset superior Clericorum, aut Regularium delicta punire, cum in Monasteriis, & Ecclesiis regulariter existant. Tum etiam: quia decens est ita fieri, quod sicut Princeps secularis potest exercere suam jurisdictionem in locis sæcularibus sibi subjectis; ita etiam, quod Prælatu Ecclesiasticus eam possit exercere in locis sibi subjectis, qualia sunt Eccle-

Clerici
& Religiosi
in Ecclesiis
extrahi
possunt
à suis
Prælati

siæ; ac proinde ex illis extrahere subditos. Nec in hoc læditur Ecclesiæ immunitas, cum non extrahatur Clericus contra voluntatem Ecclesiæ, sed juxta illam; & non nisi tunc immunitas lædatur, quando reus extrahitur contra voluntatem, & reverentiam debitam Ecclesiæ; quod etiam probatur exemplo immunitatis personalis, qua fruitor Clericus, quæ solum intelligitur respectu judicis secularis, & sic solum læditur si ab hoc vel capiatur, vel puniatur; non verò si à judice Ecclesiastico, & ab Ecclesia ad ejus punitionem constituto castigetur. Idem dicimus de immunitate Ecclesiæ locali, quæ solum læditur, si à judicibus secularibus contra voluntatem Ecclesiæ, delinquens extrahatur; non verò si à judicibus ab Ecclesia constitutis, pro suorum domesticorum punitione, extrahantur illi, quos extrahere possunt à locis sacris, cum utantur Ecclesiastica potestate, quæ extendi potest sicut ad personas Ecclesiasticas, ita etiam ad loca Ecclesiastica. Sic tenent Suarez tom. 1. de Religione, tract. 2. lib. 3. cap. 10. num. 5. & 8. Palaus tom. 2. tract. 11. disput. unic. punct. 7. num. 17. Bonacin. disput. 3. de 1. decalog. praecept. quest. 7. de immunit. resolut. 56. num. 5. Layman. lib. 4. tract. 9. c. 3. numer. 11. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 28. à num. 14. Sanchez lib. 6. consilior. cap. 1. dub. 8. n. 6. Sylvest. verb. immunitas, num. 7. Portellus in compend. versu Ecclesiar. immunitas, resol. 56. num. 5. Armilla verb. immunitas, num. 10. Rossella eodem verb. num. 9. Lezana tom. 1. part. 1. cap. 18. num. 73. & tom. 2.

verb. immunitas, num. 6. Pellizzar. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 29. Rodriguez tom. 2. quest. Regul. quest. 50. art. 4. Genuens. in praxi Episcop. cap. 22. n. 11. pag. 74. & alii.

94. Quarta difficultas est, an supradicta immunitas prosit in causa civili? ut cum debitor à creditoribus timet comprehendi, & in carcerem trudi, an si talis debitor ad Ecclesiam confugiat ab ea extrahi non possit? § Affirmativè respondendum est, quidquid alii dicant, Tum, quia hoc ipso, quòd hæc immunitas delinquentibus, & reis jure Canonico concedatur, censetur etiam debitoribus concessa; aliàs Ecclesia nocentibus faveret, & innocentes excluderet. Tum etiam, quia licet jus Canonicum reos dicat non esse extrahendos, & reorum nomine propriè delinquentes intelligantur, etiam debitores possunt intelligi, qui sunt rei in judicio: & cum hoc sit privilegium favorabile, secundùm latitudinem suæ significationis debet extendi. Tum denique: quia jure civili in l. presenti, l. ultim. C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt, expressè hæc immunitas etiam debitoribus conceditur. Quæ leges, & constitutiones civiles cum non præjudicent, sed potius extendant, & augeant immunitatem Ecclesiæ, ab Ecclesia sunt receptæ, & approbatæ, necnon pro Canonicis habitæ, cap. inter alia, de immunit. Eccles. & in Trident. sess. 25. cap. 20. atque ita tenent Abbas dict. cap. inter alia, num. 22. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 3. Farinac. de carcerib. quest. 28. num. 21. & in append. de immun. cap. 3. nu.

In causa civili prodest immunitas Ecclesiæ confugientibus ad illam.

§ 7. Lezana verb. *immunitas*, num. 16. Guttier. *practic. quest. civil. lib. 3. quest. 1. per totam*. Pellizzar. n. 34. Palaus punct. 8. num. 1. Bonacin. §. 4. num. 1. & ita declarasse Sacram Congregationem in una Contr. 21. Julii 1627. & in alia Benevent. 10. Maii 1619. testatur Lezana *loc. cit.*

Negotiatores falliti, etiam fraudulentos decoctores immunitate non privantur.

95. Quæ doctrina extenditur etiam ad negotiatores fallitos, seu fraudulentos decoctores, illos nimirum, qui exercentes quæstuariam negotiationem lautè, & opiparè vitam degunt, & postea cum non possint creditoribus satisfacere, ad Ecclesiam confugientes, plures creditores miserimè fallunt. His non prodesse immunitatem Ecclesiarum statutum est à Catholicis Regibus nostris Ferdinando, & Elisabetha, & postea à supremo Imperatoris Caroli V. Senatu confirmatum, ut testatur Covarr. 2. *variis. cap. 20. num. 14.* quia hi videntur esse hostes reipublicæ, & quasi publici latrones, qui ut dicemus §. *sequenti*, non gaudent Ecclesiæ immunitate. Sic ipse, & plures ab eo citati: Sed hoc post Gregorianam Constitutionem sustineri non potest: quia in illa revocantur omnia privilegia, & indulta data principibus extrahendi delinquentes ab Ecclesia, & nominatim fraudulentos decoctores. Et ratio est: quia tales non privantur immunitate, neque ratione debiti; aliàs omnes debitores essent immunitate privati: neque ratione delicti: quia non sunt depopulatores agrorum, aut latrones publici, qui stratas vias obsident, quos ab Ecclesia excludi dicemus §. *sequenti*. Et licet

publicis latronibus æquiparentur, in privatione tamen immunitatis æquiparari non possunt, quia odiosa est præjudicans juri communi, & Ecclesiæ debitæ reverentiæ, & sic non est extendenda ad æquiparata. Pellizzar. numero 34. Farinacius in *Append. capite 3. numero 64.* Bonacin. §. 4. *initio*. Suarez *capite 11. numero 3.* Palaus puncto 8. numero 6. Lezana verb. *immunitas*, numero 16. licet istos (quia fraudulentus sunt) non esse multo tempore in Ecclesia tolerandos, nec posse bona in creditorum præjudicium ad eam deferre, declaraverit Sacra Congregatio, teste Diana §. *part. in collect. istarum declarationum.*

§. III.

De criminosis, quibus Ecclesia immunitas non prodest.

96. **P**Lura crimina in jure recentur, ratione quorum, delinquentibus immunitas Ecclesiæ denegatur, ut videre est in *cap. inter alia, cap. ultim. de immunitate Ecclesiarum*, & aliis textibus. Quæ omnia Gregor. XIV. in sua Constitutione læpius in hoc puncto citata congesti, & alia addidit. Verba Bullæ sunt ista: *Ad unam tantum formam reducimus, & moderamus, ut laici ad Ecclesias, locaque sacra confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, & publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis*

Quibus non prodest immunitas Ecclesiæ recentur.

dis aggrediuntur, vel depopulatores agrorum, quive homicidia, mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumque cæmeteriis committere non verentur, aut qui proditorie proximum suum occiderint, aut assassinii, vel hæresis, aut læsæ Majestatis in personam ipsiusmet Principis rei immunitas Ecclesiastica non suffragetur. Ubi ut vides septem dumtaxat casus excipiuntur, in quibus immunitas Ecclesiæ, delinquentibus non opitulatur, de quibus suo ordine breviter discurremus.

Quis publicus latro dicitur, cui immunitas non proficit.

90. *Publici Latrones.* Ille dicitur publicus latro, qui palam, & publicè furatur, aut per insidias in viâ publica, aut in domibus privatorum violenter. Sed debet conitari esse publicum latronem, ut immunitate privetur: nec sufficit præsumptio, aut dubitatio: quia solus nominatim excipitur vere publicus latro, non qui præsumitur esse talis. Publici autem tales reputantur vel publicitate juris, ut si hoc crimen aliquando fuerint in iudicio confessi, aut propter ipsum damnati; aut notorietate facti, ut si ipsi in publicis viis deprædentur, vel pro latronibus communiter habeantur. Ludovicus Correa in repetitione capite 3. numero 17. Augustinus Barbosa de jure Ecclesiast. capite 3. numero 79. & 8. Joannes Baptista Lezana tom. 2. verb. immunitas, num. 8. Hinc fit alium quemcumque furem simplicem, etiam in Ecclesia, vel ab Ecclesia aliquid surripientem, non excludi ab isto privilegio, quia solum publici latrones excluduntur, & excipiuntur; & exceptio firmat regulam in contrarium. Sorus libro 5. de justitia

quæstione 3. articulo 3. versu porro autem. Palau tom. 2. tract. 10. disput. univ. punct. 9. numer. 3. Pellizzar. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 10. Lezana num. 8. Bonacin. disput. 3. de 1. decalog. præcept. q. 7. de immunit. §. 4. num. 5. Sanchez tom. 3. consil. libro 6. cap. 1. dub. 8. num. 14. Tuschus verb. Ecclesia, concl. 10. num. 23.

98. *Viarum grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur, ex cap. inter alia, & Gregoriana Constitutione; ille autem dicitur viarum grassator, qui cum imperu graditur, ut viatores spoliet, vulneret, vel occidat. Sed solum comprehenduntur prædictâ Constitutione grassatores in viis publicis, & itineribus frequentatis; quia textus de istis solum expressè loquitur. Qui verò per insidias aggreditur, & non in loco, aut itinere publico, non privatur immunitate.* Farinacius in Append. de immunit. capite 12. numero 165. Lezana numero 9. Barbosa numero 84. Bonacina num. 6. Palau num. 6. Hinc fit illa genera hominum, qui vulgo dicuntur *Gitanos*, privati esse Ecclesiæ immunitate, quia communiter, ut publici latrones habentur; vel sunt grassatores viarum, qui itinera frequentata, & publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur. Quis non videat illos homines talem vitam ducere, ob quam immunitate Ecclesiastica meritò debeant privari.

Qui vulgo dicuntur *Gitanos*, non gaudent immunitate Ecclesiastica.

99. *Depopulatores agrorum, illi videlicet, qui alienos agros diripiunt, qui segetes, aut fructus devastant,* Depopulatores agrorum, illi videlicet, qui alienos agros diripiunt, qui segetes, aut fructus devastant, res so-

Mmm 2

qui

Ium nocturni ab Ecclesia sint ejiciendi.

qui agros, vineas, aut oliveta destrunt. Sed est inter Doctores controversia, an debeat intelligi de nocturnis dumtaxat depopulatoribus, an verò de quibusvis, sive nocturni, sive diurni fuerint depopulatores? Aliquibus hoc secundum satis probabiliter asserentibus, quia in dicta Gregoriana Constitutione absolute depopulatores agrorum excipiuntur: quod de quibusvis nocturnis, vel diurnis intelligi debet, cum absque limitatione loquatur. Sic Bonacin. num. 6. Farinac. cap. 11. num. 61. Barbosa numer. 87. Lezana num. 10. Aliis verò primum non minus probabiliter defendentibus, quia in cap. inter alia, de immunitat. Ecclesiar. depopulatores nocturni exprimitur: & cum Constitutio, Gregoriana ad confirmandum jus commune sit inducta, & ad tollenda contraria privilegia, cum depopulatores agrorum nominavit, intelligentia est secundum jus commune: alias ut juri communi derogaret, exprimere hoc debebat, diurnos depopulatores nominando. Sic Tuschus verb. Ecclesia, concl. 11. num. 10. Palaus punct. 9. num. 5. Pellizzar. num. 11.

Solum homicidium aut mutilatio in Ecclesia privant immunitate.

100. Qui homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, vel earum cimiteriis committere non verentur. Habetur in cap. final. de immunit. Eccles. & in Gregor. XIV. Const. Et merito: quia indignum est, ut Ecclesia illi satisfacta, veat, qui in Ecclesia, contra reverentiam illi debitam delinquit. Et licet hac ratio decidendi videatur communis pro omnibus aliis delictis in Ecclesia commissis, ideoque graves

authores asserant, non gaudere immunitate Ecclesiarum, qui in ea quolibet alia crimina perpetranti; quia semper verificatur esse indignum, quòd Ecclesia illi faveat, qui in Ecclesia delinquit: & quia legis auxilium frustra invocat, qui legem contemnit, cap. quis frustra, de usuris. Atque ita tenent Navarr. in manual. cap. 25. num. 20. Portellus in dub. Regul. verb. Ecclesia immunitas. num. 15. Covarr. 2. variar. cap. 30. num. 15. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 6. Bobadilla in Politic. lib. 2. cap. 4. num. 24. § Nihilominus hæc solum probant, justissimè, quod constitutum est de homicidio, aut mutilatione, de aliis constitutum posse, sed de facto non constat sic statutum, & cum agamus de lege pœnali immunitati Ecclesiarum præjudicanti, non est extendenda ad casus, in ea non expressos. Pellizzar. num. 37. Farinac. cap. 16. num. 208. Bonacin. §. 4. num. 12. Palaus punct. 9. num. 9. § Taliter autem homicida, aut mutilator, Ecclesiarum immunitate privatur, ut non solum privetur immunitate illius Ecclesiarum materialis, in qua delinquit, sed cujuscumque alterius; ut si in una delinquat, & ad aliam confugiat, ab hac extrahi possit: quia immunitas à qua est privatus, eadem est in omnibus Ecclesiis: & qui unam offendit, omnibus injuriam irrogavit, cum una sit formaliter Ecclesia in toto orbe terrarum. Lezana numer. 11. Sanchez dub. 8. numer. 16. Pellizzar. num. 12. Bonac. §. 4. numer. 7. Sed qui in Ecclesia vulneraret, si ex tali vulnere mors non sequeretur, aut mutilatio, non privatur immunitate: quia vulnerare non est

est occidere, aut mutilare : & solum occidentibus, aut mutilantibus talis est pœna jure statuta, Farinac. cap. 16. num. 227. Palaus punct. 9. n. 10.

Qui existens in Ecclesia, alium extra Ecclesiam existentem occideret, non gauderet immunitate,

101. Sed est breviter duplex decidenda difficultas. Prima an si existens in Ecclesia, sagitta, plumbeo globo, selopo, aliove instrumento alium feriat, & occidat, aut mutilet, qui extra Ecclesiam existeret, Ecclesie immunitate priveretur? Negat prima sententia. Quia ille vere in Ecclesia non occidit, sed occisionem inchoavit. Pœna autem non imponitur ob actum inchoatum, sed perfectum : sicut non privatur immunitate, qui in Ecclesia evaginaret gladium, & adversarium insequeretur extra Ecclesiam occideret, aut mutilaret. Sic Bonac. quest. 3. disp. 7. de immunit. §. 4. num. 8. Fagundez 2. precept. Eccles. lib. 4. cap. 4. num. 17. & probabile dicit Pelizz. tract. 8. cap. 5. sect. 1. numer. 13. § Sed affirmativè respondendum est : quia qui in Ecclesia ponit causam, ex qua necessario sequitur occisio, in Ecclesia dicitur occidere, sicut qui in Ecclesia graviter vulneraret, etiam si vulneratus extra Ecclesiam moreretur, priveretur immunitate : quia in Ecclesia causam necessariam ex qua mors sequeretur, apponeret ; quod non accideret in eo, qui evaginaret gladium in Ecclesia, & extra Ecclesiam vulneraret. Sic Lezana verbo immunitas, numer. 11. Sylvester eodem verb. 3. quest. 6. Palaus punct. 9. num. 15. Navarr. cap. 25. numer. 21. Suarez lib. 3. cap. 11. numer. 6. Azor 2. part. lib. 9. cap. 9. quest. 14. vers. tertio. Covarr. 2. variat. cap. 10. num.

15. Farinac. cap. 16. num. 223. Imo si aliquis extra Ecclesiam existens, eum qui est in Ecclesia occideret plumbea pila, sagitta, aut lapide, multò magis privandus esset immunitate : quia in delictis potius finis, exitus, & executio illorum attenditur, quàm initium : ergo si ob initium datum privatur, ut diximus ; multò magis ob finem & effectum. Sic citati. At si aliquem vi, dolo, aut fraude, ab Ecclesia extraxisti, & occidisti, non privaris illius immunitate : quia neque occidisti intra Ecclesiam, neque intra illam appotuisisti causam necessariam occisionis, cum libere postea occideris. § Sed nota, quod licet Gregorius XIV. in sua Constitutione dixerit : *Qui homicidia, & mutilationes membrorum in Ecclesia, &c. utendo conjunctione illa &c.* quod & habetur in cap. immunitatem de immunitate Ecclesie, certissimum tamen est alterutrum sufficere, quia talis est praxis Ecclesie : alius qui occideret, & non mutilaret, prout fieri potest, non privare : ut immunitate, quod est absurdissimum : & multoties dictio & in jure accipitur disjunctivè. Bonacina num. 10. Lezana n. 11.

102. Secunda difficultas est, an mandans, aut consulens in ecclesia occisionem, illius immunitate priveretur? Hoc bifariam fieri potest : Vel quia in Ecclesia existens dedit tale mandatum extra exequendum, quem omnes dicunt non privati immunitate. Vel quia intra, vel extra Ecclesiam existens dedit mandatum de occisione intra Ecclesiam exequenda. Hoc posteriori modo affirmat

Mandans homicidium in Ecclesia, non privatur immunitate.

M m m 3 pri

privari prima sententia : quia quod per alium facis , per te ipsum facere censeris : & qui mandat homicidium , æque homicida est , ac exequens. Navarr. cap. 24. num. 21. Joan. Gutierrez pract. quæst. civil. lib. 3. qu. 2. per totam. Suar. cap. 11. num. 7. & 26. Farinac. cap. 16. num. 229. § Sed oppositum est tenendum, quemadmodum diximus tom. 2. tract. 10. de censuris, cap. 1. num. 141. excommunicacionem, aut aliam censuram laram contra aliquid facientem, non comprehendere consulentem, aut mandantem, nisi exprimantur : & in nostro casu hoc magis urget, quia nullus privatur immunitate, nisi in casibus in jure expressis, cum non sint verbalegis pœnalis extendenda : præcipue ultra expressum in textu sensum, cum non sint extendenda ad ea, quæ immunitati Ecclesiæ præjudicant : at in jure non exprimitur mandans, aut consulens : sed occidens, vel mutilans, sub quo non intelligitur mandans, nisi in lata significatione, quæ non est admittenda in pœnalibus, & sic iste facere non propriè, sed impropriè dicitur ex juris interpretatione, quæ in pœnis non habet locum, nisi ab ipso jure facta sit extensio. Bonacin. §. 4. numer. 9. Pellizzar. num. 16. Lezana num. 11. Palaus puncto 9. n. 17.

Quis proditor dicatur, ut immunitate Ecclesiæ privetur.

103. Qui proditorie proximum suum occiderit, ut habetur in dicta Gregoriana, & cap. 1. de Homicidio. Si quis per industriam proximum suum occiderit, & per insidias, ab altari avelles eum, & morietur. Ille dicitur ex insidiis, & proditorie occidere, qui occidit in-

cautum nil tale præcaventem, aut præcavere debentem, quod Hispanicè dicitur : *atraición alevosa mente, sin que tal recelase o pensase* Ut si occidat aliquem, cum quo amicitiam, aut societatem simulabat : vel etiam si occidat inimicum, cum quo reconciliatus credebatur; vel certè cui promissionem dederat de ipso non offendendo; talis est proditor: quia per illam promissionem sublata fuit inimico omnis occasio præcavendi. Pellizzar. num. 18. Palaus nu. 26. Farinac. lib. 2. Consilior. consil. 168. num. 75. § Similiter qui veneno aliquem occidit, proditorie occidere censetur, & immunitate Ecclesiæ privatur. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 12. Lezana tomo 2. verbo *immunitas*, numero 12. Farinac. in Append. de immunit. cap. 9. num. 142. Pellizz. num. 18. Palaus punct. 9. num. 26. Quare declaratum merito est à Sacra Congregatione apud Franciscum Leonem in *thesaur. for. Eccles. part. 1. cap. 13. num. 25.* & Barbosam in *collectan. Bullar. verb. immunitas*, & apud Dianam §. part. in *collect. illarum*, matrem occidentem filium infantem non gaudere immunitate; neque eum qui committit homicidium veneno; aut mulierem, quæ malis medicamentis procurat abortum: isti enim occidunt omnino incautos, & nihil cogitantes, aut cogitare debentes. § Item si quis inimicum dormientem, aut alio modo incautum, à tergo, vel per insidias occidat, secundum aliquos immunitate privatur; quia ille dicitur occidere proditorie, qui à tergo, vulgo *atraición*, aut per insidias, & indu-

striam

striam occidit. Covarr. 2. variar. cap. 20. numer. 7. Azevedo lib. 1. titul. 2. num. 11 in consuet. Hispan. Bobadilla in Politic. lib. 2. c. 14. num. 34. & 35. Sed probabilius est oppositum. Quia non quæcumque insidiæ privant immunitate, sed quæ prodicionem constituunt; quia solum ab ea excluduntur, qui proditoriè proximum occidunt: sed perseverante inimicitia, insidiæ non constituunt prodicionem, quia semper inimicus habet fundamentum sibi præcavendi. Unde sibi imputare debet si incaute occidatur. Lezana num. 12. Pellizzar. nu. 17. Bonacin. num. 14. Palaus num. 28. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 12. & ita declaratum esse à Clemente VIII. in quodam Brevi Archiepiscopo Panormitano directo testatur Diana 5. part. in collectan. declaration.

Pœnæ pro assassiniis in jure positæ referuntur. 104. *Aut assassini reum.* Assassini communiter accipiuntur pro his, qui pecunia, aliove pretio conducti aliquem Christianum occidunt, vel occidi faciunt: & tales immunitate privantur in dicta Constitutione Gregorii XIV. & in cap. pro humani, de homicidio in 6. istæ pœnæ pro assassinis assignantur: Statuimus, ut quicumque Princeps, Prælati, seu quavis alia Ecclesiastica seu secularis persona, quempiam Christianorum per prædictos assassinos interfecit fecerit, vel etiam mandaverit, (quamquam mors forsitan ex hoc non sequatur) aut eos receperit, vel defenderit, seu occultaverit, excommunicationis, & depositionis à dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio incurrat sententiam ipso facto, &c. Quò

textu non privatur immunitate assassinus, sed aliæ personæ per eum assignantur: at in Gregoriana Constitutione expresse excluditur ab ea, & ita habetur ex consuetudine recepta, & ab omnibus authoribus communiter approbata. Suar. lib. 3. cap. 11. nu. 9. Lezana verb. immunitas. num. 13. Bonacin. disput. 3. quest. 7. §. 4. num. 18. Gutierrez practicar. quest. civil. lib. 3. quest. 7. à n. 5. Farinacius in appendice, de immunit. cap. 8. n. 118. Palaus tom. 2. tract. 11. disp. unic. punct. 9. num. 32. Ut aliquis assassini crimen incurrat, cui immunitatis privatio, & aliæ pœnæ sint annexæ, non requiritur quod de facto pro occisione hominis pretium accipiat; sed sufficit si ei promissum fuerit, & promissionem acceptaverit, sive sit pecunia in magna, sive in parva quantitate: & sive sit pecunia, vel aliud pretio æstimabile. Ut si quis occidat, quia accepit in promissis aliquam uxorem, aliquod officium, vel beneficium, aut quod pro eo apud Principem aliquis intercedere velit, aliudve ipsi præstare, quod pretio solet æstimari. Debet tamen promissio, aut datio pecuniæ, aut pretii esse pro ipsa occisione. Si autem sit pro expensis itineris ad occidendam, aut occisorem à morte, aliisve damnis liberandum, non erit crimen assassini, cui dictæ pœnæ sunt assignatæ: quia ad crimen assassini id requiritur, ut non gratis, sed ob pretium occisio fiat. Pellizz. tract. 8. c. 5. sect. 1. n. 21. Lezana n. 13. Palaus, Bonacin. Farinac. loc. cit.

Qui pretium pro occisione accipit, & non occidit, sed vulneravit, non privatur immunitate Ecclesiastica.

105. Porro qui nulla interveniente promissione alium occidit spe complacendi amico, vel obtinendi aliquod præmium ab eo, vel succedendi in bona defuncti quidem, sed non committit crimen assassini, & sic nec immunitate privatur. Palaus, Lezana, Pellizzar. Farinac. Bonacina *locis citatis*. Nec qui pecuniam ad vulnerandum quidem, sed non ad occidendum accepit: quia textus citati de interficientibus, non de vulnerantibus loquuntur. Atque idem dicimus de eo, qui pecuniam accepit ad occidendum, nec tamen occidit, sed tantum vulneravit: quia non negatur immunitas nisi propriè committentibus crimen assassini: sed qui accepta pecunia ad occidendum, non occidit, verè, & propriè crimen assassini exterius non commisit: ergo Tum quia de mandante dicitur in *cap. 1. de homicidio in 6.* puniendum esse eisdem pœnis assassinatorum, sive mors sequatur, sive non, quod de mandatario minime exprimitur: & sic mandatarius mortem non inferens relinquitur dispositioni juris communis. Farinacius *numero 123. in fine.* Pellizzar. *num. 20. versu suppono quinto.* Palaus *num. 38.* Unde qui mandat alium occidi sub promissione pecuniæ, etiam morte non sequuta, in ordine ad pœnas incurrit crimen assassini, & immunitate privatur, quia respectu mandatarii exprimitur in jure pœnas assassinatorum incurtere: *Quamquam mors ex hoc forsitan non sequatur.* Lezana *numero 13.* Farinacius *cap. 8. num. 118.* Palaus *n. 39.* Pelliz. *num. 20. versu suppono sexto.*

Etiã recipiens, defendens, occultans assassinum, immunitate privatur, si cognoscat eum assassinum esse, cui auxilium præstat, & illi quatenus assassino auxiliatur, ex dicto textu *Prout humani, de homicid. in 6.* Idem est de mediatoribus, seu complicibus, eo, quod ipsi etiam possunt dici rei assassini. Peregri. *tract. de immun. c. 7. n. 36.* Lezana *verb. immun. numer. 13.*

Crimen hæresis. Ratione cujus, immunitate privantur hæretici; cum sit omnium gravissimum crimen Ecclesiam Dei funditus evertens. Et idem est de recipientibus, occultantibus, defendentibus, aliove modo hæretico auxilium præstantibus, si quatenus hæreticus est ei opitulens. Secus verò, si quia amicus, quia consanguineus ei auxilium præbeat; ut ob alia delicta quæsitus, liberetur. Si tamen ut hæreticus quæretur, tunc is, qui quomodo liber ei auxilium præstaret, immunitate privaretur: quia licet ei in tali casu auxilium ferens, verè, & coram Deo hæreticus non esset; hæresis tamen suspicio nem incurreret: at qui suspectus est de hæresi, ab Ecclesia extrahi potest, ut examini subiciatur: ergo. Unde omnes de hæresi suspecti, sive quia auxiliatores hæreticorum, sive alio modo hæresis suspicionem incurrant, privantur immunitate. Lezana *n. 14.* Pellizzar. *num. 22.* Diana *part. 1. ar. de immun. resol. 38.* Farinacius *cap. 13. num. 135.* Bonac. *disputatione tertia, questione septima, §. 4. num. 21.* Palaus *n. 41.*

Læſæ
Majeſta-
tis cri-
men in
perſo-
nam
Princi-
pis, pri-
vat im-
munita-
te.

106. Denique privantur immu-
nitate ex ſupradicta bulla Gregor.
XIV. *Rei læſæ Majeſtati in perſonam ip-
ſiusmet Principis, & nomine Principis*
illum communiter intelligunt Do-
ctores, qui ſupremam habet poteſta-
tem, abſque ſubjectione in tempora-
libus ad alterum Crimen autem læſæ
majeſtatis in perſonam Principis eſt
illius offenſio: ſub quo nomine ve-
nit quælibet læſio, ut percuffio, vul-
neratio, incarceratio, inſequutio,
conjuratio, machinatio, ſeditio, aut
conventicula proditoria, &c. Sufficit
ergo, quod crimen inferatur in per-
ſonam Principis per unam ex iſtis
actionibus, ut læſæ majeſtatis reus
immunitate privetur. Cæterum ſi quis
eſſet læſæ majeſtatis reus, non in
perſonam Principis, ſed vel in ejus
ſtatuum, in ejus conſanguineos, mi-
niſtros, conſiliarios, &c. non private-
tur immunitate: quia ſolum crimen
læſæ majeſtatis in perſonam ipſius-
met Principis excipitur. *Diana reſolut.*
7. & 29. Bordon. tom. 2. reſolut. 1.
numero 24. Lezana num. 15. Pellizzar,
num. 24. Palaus num. 42. Farinacius
cap. 14. n. 140. Qui etiam doceat de-
bere intelligi de Principe qui ſit ſu-
premus Princeps reſpectu offenden-
tis: ita ut ratione originis, aut domi-
cilij ſubditus ſit illius; aliàs non com-
mittet crimen læſæ majeſtatis, &
colligi exiſtimant ex Clement. Paſto-
ralis, §. denique, & ſequentibus, de ſen-
tentia, & rejudicata. Sed huic doctri-
næ acquieſcere nunquam potuimus:
quia Gregorius XIV. reum læſæ ma-
jeſtatis in perſonam Principis abſolu-
tè excludit. Qui autem mortem ſu-

premi capitis machinaretur, licet ejuſ
ſubditus non eſſet, crimen graviffi-
mum læſæ majeſtatis incurreret: er-
go. Quis enim negabit eſſe reum læ-
ſæ majeſtatis quemdam, qui à dæ-
mone ſeductus, vel forte ab aliquo
alio incitatus (quod quando hæc
ſcribimus paſſim per totam Hiſpa-
niam, non ſine magno Hiſpanorum
dolore circumfertur) mortem noſtri
Catholici Regis Caroli II. (cujus vi-
tam ad totius ſui Regni, & Eccleſiæ
tutamen, utinam per plures, & plu-
res annos Deus Optimus Maximus,
ut enixe quotidie ipſum deprecamur,
conſervet) cum tredecim eſſet anno-
rum, audaci, & temerario animo, præ
nefas, per venenum porrectum pro-
curavit? Huic peſſimo homini Ec-
cleſia opitulabitur? abſit. Projiciatur
ab Eccleſia; gladio, patibulo, aut igne
plectatur, qui tantum nefas in Prin-
cipem innocentiffimum, cum totius
Hiſpaniæ pernicie, vel cogitare fue-
rit auſus.

107. Ex dictis ſequitur, præter Non da-
dictos caſus, nullum alium dari, ra-
tione cujus delinquentes, ad Eccle-
ſiam confugientes, illius immunitate
priventur: quia in cap. inter alia 3.
conceditur immunitas quibuſcum-
que delinquentibus, quantumcum-
que gravia crimina perpetraverint,
nifi in illis caſibus exceptis: & in Bul-
la Gregoriana, quæ expedita fuit, ut
omnia ad unam formam redigeren-
tur, expreſſe ſolum aſſignantur caſus
ſupradicti, & ſic nullus alius ad-
jungendus eſt, ex regula generali, quod
exceptio ſumat regulam in contra-
rium, in caſibus non exceptis. Nec ta-
tione

N n n

tione consuetudinis alij dantur casus excepti: quia omnes consuetudines derogantes immunitati Ecclesie sublatae sunt per Tridentinum *sess. 25. cap. 20.* & per Gregorium XIV. in sua Constit. uti docent Bordon. *tom. 2. resolut. 1. num. 10.* Pell. *tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 36.* Diana *tom. 1. tract. de immunit. resolut. 1.* Lezana *tom. 2. verb. immunitas, num. 16.* Farinacius in *append. de immunit. cap. 2. num. 18.* Bonacin. *disp. 3. quest. 7. de immunit. §. 6. num. 4.* Palauus *tom. 2. tract. 11. disput. unic. punct. 10. num. 2.* § Sed neque etiam ex identitate rationis, imo neque ex majoritate alij casus excipiuntur, etiam si casus sint graviores, & atrociores, quam excepti. Tum, quia non est facienda extensio ob identitatem rationis, quando talis extensio praedjudicat causae favorabili, uti est immunitas. Tum etiam: quia si ultra excepto liceret alios excipere ob identitatem rationis, nihil firmum, & stabile esset circa hoc constitutum in jure, & passim iudices saeculares, suam jurisdictionem extenderent, Ecclesiae violarentur, & universa litibus, & scandalis paterent. Suar. *tom. 1. de relig. tract. 2. lib. 3. cap. 11. num. 15. & 17.* Farinac. *cap. ultim. num. 353. & lib. 3. Consil. consil. 16. num. 14.* Joannes Gutierrez *Pract. quest. civil lib. 3. cap. 4. num. 12. & 17.* Barbof. *de jure Eccl. lib. 2. cap. 3. num. 117.* Lezana *num. 11.* Palauus *num. 3.* Pelliz. *num. 36.*

Casus
omnes
non ex-
cepti, in
quibus

108. Hinc fit, nec violatores virginum, nec adulteros ad Ecclesiam confugientes privari illius immunitate, quia non sunt casus expressè excepti, & sic in *cap. de raptoribus 36.*

quest. 1. his conceditur immunitas. Nec simoniacus, nec Sodomita privatur, quia nullibi hoc crimen, est horrendum, & gravissimum excipitur. Nec sacrilegus, blasphemus, superstitiosus, nisi de suspitione haereticus sint examinandi: quia in *cap. inter alia,* & Bulla Gregorij, solam excipitur sacrilegium ob mutilationem, vel homicidium factum in Ecclesia, & sic alia sacrilegia non sunt excepta. Idem de perjuro, falso teste, & de incendiariis dicendum est, quia isti non excipiuntur. Et quamvis hoc crimen simile sit depopulationi agrorum, qui est casus exceptus, cum tamen non sit idem, sed diversum, exceptio unius, non est exceptio alterius quia potius firmat regulam in contrarium. Nec privantur immunitate fabricantes, aut falsificantes monetam: quia licet sit crimen laesae majestatis, non tamen in personam principis, sed in ejus statum: & sic non est de criminibus exceptis. Guier. *lib. 3. q. 4. per totum.* Palauus *punct. 10. per totum.* Farinac. *cap. 99. n. 96. 97. & 105.* Lezana, Bordon. Bonac. *locus citatus.* Diana *5. part. tract. 1. resolut. 2.* Etiam ministri, quia violenter extrahunt ab Ecclesia confugientes ad illam, gaudent illius immunitate: quia talis casus non est de exceptis in jure; quamvis alias esset dignum illud crimen ut exciperetur; cum non debeat immunitatem prodesse illi, qui noluit eam prodesse alteri. Farinacius *num. 106.* Palauus *num. 10.* Pellizzar. *numero 35. qui num. 37. sic merito dicit: (Quod autem ait Naldus verb. Ecclesia num. 5. ex Farinacio, furantem pixerem*

immu-
tas de-
linquen-
tibus
prodest

dem in qua asservatur Eucharistia, non gaudere immunitate, cum sacrilegus aperte delinquat in personam supremi Principis; adeoque committat delictum exceptum in Bulla Gregorij; mihi minus probatur, cum simus in materia pœnali, quæ non debet ampliari ultra verborum proprietatem, & Greg. in excipiendo hoc delicto loquatur de offensione corporali, illata Principi humano; non autem de injuria facta Deo, qualis est ea, de qua hic) hæctenus ille.

§. IV.

Quos effectus habeat immunitas Ecclesie hæctenus stabilita.

Reus ab Ecclesia per vim extractus, adhuc illius gaudet immunitate.

109. **P**rimus, & præcipuus hujus immunitatis effectus est, ut reus ad Ecclesiam confugiens, in ea capi, aut ab ea invitus extrahi non possit, l. 2. C. de his qui ad Ecclesiam confugiunt, cap. inter alia, de immun. Eccles. Sed si ipse libere exeat, à iudice capi, & incarcerari poterit, (quia jam non invitus extrahitur) nisi fortè necessitate aliqua coactus exeat. Unde si per vim ab aliquo extractus esset, non poterit à iudice capi, sed Ecclesie restitui debet, quia extractio violenta reo præjudicare non potest. Et quamvis iudex non esset hujus violentæ extractionis particeps; violaret nihilominus Ecclesie immunitatem, si reum sic extractum caperet: quia continuaret illam violentam extractionem, & reum Ecclesie non resti-

tueret, in qua adhuc moraliter esse censetur, quandiu violenter ab illa extractus rennetur. Valentia tom. 3. disp. 6. quæst. 11. in resp. ad 2. Farinacius in appendice, de immunit. cap. 2. num. 50. Palaus tom. 2. tract. 11. disp. unic. punct. 11. num. 2. §. At si blanditijs, vel dolo- sis verbis inductus reus à loco sacro exeat; potest capi à iudice, & puniri, quia jam non est violenter extractus, & sola violenta extractio in juribus dictis prohibetur. Lezana tom. 2. verb. immunit. num. 18. Pellizzar. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 38. Bonacin. disputatione tertia, quæst. 7. §. 2. versu sexto, Fagundes in 2. Ecclesia precept. lib. 4. cap. 4. Suarez lib. 3. c. 18. n. 2.

110. Secundus effectus est, ne reus in Ecclesia existens, vinculis alligetur, vel alio modo personaliter vexetur: quia hoc esset ex loco sacro carcerem facere, quod prohibetur expressè, cap. definitiv. 17. quæst. 4. ibi: nec ipsi aliqua vis, nocibilitas, aut damnum inferatur. Tertius, ne fugienti ad Ecclesiam impediatur alimenta, vestitus, & reliqua vitæ necessaria, l. presenti, C. de his, & c. enim dicto c. definitiv; hoc sicut etiam esset per indirectum à loco sacro extrahere. Unde fit teneri Ecclesiam, vel Monasterium, i. li de necessarijs providere, si alias ipse non habeat proprium, vel si habeat, eo uti non possit, dicta l. presenti, §. sane. Tum ob illam regulam charitatis: Si non pavisti, occidisti. Tum etiam: quia debet Ecclesia reum non derelinquere cogatur, ne coactus inedia se curiæ seculari tradere cogatur, aut perire.

Fugientibus ad Ecclesiam alimenta non debent impediri.

N n n 2 Azor.

Azor. 2. part. lib. 9. capite 9. quest. 13. Lezana num. 23. Farinacius cap. 19. num. 299. Palaus punct. 11. num. 7. § Quartus, ne bona delinquentis, quæ secum ad Ecclesiam tulerit, auferantur, cap. desinivit. 17. quest. 4. Si autem bona, quæ secum tulit, aut sint aliorum, aut aliis obligata, poterit à iudice eis spoliari, quia hoc non esset ei nocumentum inferre; sed ne ipse alijs nocumentum inferat impedire, sicuti ob hoc ab eo arma prohibita tolli possunt. Suarez cap. 12. num. 3. Pellizzar. num. 38. Bonacin. §. 5. verso, Tertius effectus. Farinacius num. 100. Lezana num. 18. qui ita ait: (In quo tamen video sacram Congregationem Episcoporum, & Regularium 14. Novembr. 1636, præcepisse bona posita in loco immuni in præjudicium creditorum, deponi debere in loco non immuni, & die 9. Martii 1635. præcepisse Vicario generali Mediolanensi, ne talia bona detineri permetteret in loco immuni in præjudicium creditorum. Item 12. Decemb. 1642. præcepisse, ut ex quadam Ecclesia extraherentur bona, eo transportata in fraudem creditoris, consignanda tamen iudici competent.)

Qualiter
in Eccle-
sia exi-
stens
possit
judicia-
liter
con-
demnari

III. Quintus effectus est, ne reus dum in Ecclesia existit, damnetur ad mortem, vel ad aliam poenam corporalem, ut ad exilium vel non trimeses, servitutem, flagellationem, &c. capite Inter alia, de immunit. cap. constituimus 17. q. 4. Verum ex consuetudine videtur receptum, cum reus confugit ad Ecclesiam, quod iudex in eum inquirat ac illum citari

faciat, & si non compareat, in eum tanquam in absentem proferat sententiam: quam tamen non potest mandare executioni, ob Ecclesiam immunitatem. Farinacius quest. 28. de carcerib. num. 77. in fin. Pellizzar. num. 38. Palaus num. 11. § Sextus ut extractus extra casus in jure exceptos, ante omnia debeat Ecclesiam restitui, cap. miror. 17. quest. 4. ob regulam generalem, quod spoliatus ante omnia est restituendus. Neclatis facit iudex iuramentum faciendo de securitate rei, & quod eum corporaliter minime puniet: quia prius debet Ecclesiam, quæ spoliata fuit, satisfacere. Suarez lib. 3. cap. 13. num. 6. Farinacius in append. de immunit. capite 2. num. 49. § Sufficit autem, quod reus cuicumque Ecclesiam restituatur, si in illa æque securus, ac in ea à qua extractus est, existat. Nec requiritur, quod tali materiali Ecclesiam restituatur: quia hoc privilegium unicum est pro omnibus Ecclesiis. Unde sicut injuria uni facta, omnibus fit; sic satisfactio uni præstata, omnibus præstatur. Bonacin. §. 5. circa finem. Palaus n. 13. Pellizz. n. 38.

112. Septimus effectus est, quod si reus de facto ab Ecclesia extraheretur, talis extractio nulla esset, & omnes actus ex illa sequuti, ut expresse habetur in Bulla Gregoriana; quia reus in Ecclesia existens extra casus exceptos, est extra jurisdictionem iudicis secularis, & sic cum eum invitum extrahit, non exercet in illum actum jurisdictionis sed tyrannidem. Unde omnia subsequencia sunt nulla: nec potest reum citare, interroga-

Nulla est
extractio
rei ab
Ecclesia,
& actus
inde se-
quuti

N
b
ab
cl

re, torquere, aliudve in illum judicialia quidquam facere; quia hæc omnia prius jurisdictionem in reum exigunt, quam sacrilegâ, & injustâ capturâ non acquisivit. Suarez lib. 3. cap. 13. num. 15. Farinacius cap. 20. num. 221. Lezana num. 18. Pellizz. num. 39. Bonacin. §. 5. num. 2. Palaus punct. 11. num. 14. §. Quod vero teneatur iudex reo restituere omnia damna ex tali violenta extractione sequuta, quidam etiam affirmant, eo quod reus jus habeat ne in loco sacro capiatur, & sic peccat contra justitiam commutativam, illum extrahens. Suarez, Lezana, Palaus, Bonacina, locis citatis. Sed immerito: quia hoc privilegium non est reo concessum, sed loco sacro: estque locale, non personale. Unde reus nullum jus habet, ne in loco sacro lædatur: & sic iudex solum peccat peccato sacrilegij contra reverentiam debitam loco sacro, non peccato injustitiæ contra jus rei: quod expresse docuit D. Thomas 2. 2. quest. 99. art. 2. ad 3. Ubi ut probet posse dari sacrilegium, quod non sit simul injustitia, aut habeat aliam speciem peccati annexam, ponit exemplum in iudice extrahente reum ab Ecclesia, his verbis: *Ad tertium disendum, quod sacrilegium interdum invenitur separatum ab aliis peccatis, eo, quod actus non habet aliam deformitatem, nisi quia res sacra violatur: puta si quis iudex capiat aliquem de loco sacro, quem in alijs locis licite capere posset.*

Non debet reus ab Ecclesia ar-

113. Octavus effectus est, ut si iudex velit extrahere reum ab Ecclesia extra casus permittos, illi per vim resisti possit à Clericis, vel Religiosis:

quia vim vi repellere licet. Sed hæc resistentia à personis Ecclesiasticis fieri non debet: per arma, aut bellum; quia non est defendenda Ecclesia more castrorum, scilicet armis materialibus, quæ Ecclesiasticis sumere non licet, cum inde forsitan majora scandala, & mala oriuntur: sed armis spiritualibus; videlicet, excommunicatione, & alijs censuris, si ibi adsit, qui eas in sæculares fulminare valeat; & claudendo ostia, abscondendo reum, eumque de manibus ministrorum tollendo, illisque intimando pœnas, & censuras contra violatores Ecclesiæ in jure sancitas, & quælibet alia media apponendo ad tollendam vim absque bello activo. Fagundez 2. precept. Ecclesia lib. 4. cap. 4. num. 59. Pellizzar. numero 38. Bonacin. §. 5. in principio. Lezana numero 22. Si vero armis Ecclesiastici resisterent, & inde mors, aut mutilatio sequeretur, irregularitatem proculdubio incurrerent.

§. V.

Quam pœnam & culpam incurrant, indubite extrahentes delinquentes à loco sacro.

114. **G**ravisimam culpam mortis, Pœnâ talem sacrilegij committere mortis, violatorem immunitatis Ecclesiæ, & alijs, nullo dubium est: quia divinam offendi, violans majestatem, qui ejus domum Ecclesiæ violat, & profanat: & sic reputatur sic est hoc crimen lætæ majestatis Divinæ: peccatum ob idque ex jure civili, pœna capitalis.

Nnn 3 li,

li, & ultimo supplicio punitur, ex l. presenti, C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt. ibi: Capitali, & ultimi supplicij animadversione plectendus. Verum hæc pœna non videtur ulu recepta, ut tradunt Suarez lib. 3. cap. 13. num. 6. Lezana tom. 2. verb. immunitas, num. 21. Bonac. disput. 3. quest. 7. §. 6. num. 5. § Per jus autem Canonicum iudicio Episcopi violatores immunitatis Ecclesiasticæ pœnitentia publica puniri possunt, nec non pecuniariâ pœnâ, in cultum Ecclesiæ violatæ applicandâ, aliquando triginta librarum argenti examinati, aliquando non genitorum solidorum, quamvis in hoc possit Episcopus justum sequi arbitrium proprium: pensata delicti qualitate, & conditione delinquentis, cap. Si quis contumax 17. quest. 4. vrs. cum ponas, quæ pœna antiquata non est, ut aliqui putant, sed in suo robore manet quia per Concilium Tridentin. sess. 25. cap. 20. & per Bullam Gregor. XIV. omnes pœnæ antiquis canonibus latæ adversus immunitatis violatores renovantur. Tuschus verb. Ecclesia. conclus. 8. num. 11. Farinacius in append. de immun. cap. 20. num. 319. Lezana n. 21. Bonac. n. 5.

Excommunicacionem ipso facto incurrunt violatores Ecclesiarum.

115. Præter hanc pecuniariam pœnam, publicamque pœnitentiam imponendam sententia excommunicationis violatores Ecclesiasticæ immunitatis feriuntur, cap. sicut antiquitus, cap. frater, cap. definit 17. quest. 4. Sed per hos textus non imponitur excommunicatio, latæ, sed ferendæ sententiæ: & sic ex vi illorum non sunt ipso facto excommunicati, sed excommunicandi illius criminis rei:

Cæterum in bulla Gregorij, ipso facto talis excommunicatio assignatur, ibi: *declaramus ipso facto easdem censuras, & pœnas incurrere.* Et ita declaratum fuisse à Clement. VIII. & Paulo V. & Sacra Congreg. testatur Thelaurus in Summ. verb. immunitas, cap. 1. Bordon. tom. 2. resol. 1. nu. 15. Palaus tom. 2. tract. 11. disput. unic. punct. 12. num. 3. Bonac. §. 6. num. 5. Pellizz. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 48. Quas pœnas primo iudex mandans delinquentem extrahi, aut extractum non restituens, incurrit. Deinde omnes ministri ad hoc concurrentes: & denique quælibet alia persona, etiam particularis, quæ quomodolibet ad talem extractionem adjuverit. Et non solum has pœnas incurrit, qui de facto extraxit; sed qui extrahere tentavit, si talis attentatio ad actum proximum extractionis redacta fuerit, ut si iudex mandatum dedit, & mandatarium accepit, si Ecclesiam clausam tentavit aperire, vel delinquentem inde extrahere, etsi non potuerit: quia vel illum non invenit, vel repulsus fuit; tunc ob talem conatum dictas pœnas incurreret: quia jam contra tenorem Constitutionis Gregorij extrahere tentavit, & in hac non solum effectus, sed etiam conatus punitur. Menochius de arbit. casu 350 num. 68. Farinacius cap. 20. num. 321. Pellizzar. num. 55. Lezana num. 21. Palaus num. 5. Bordon. num. 14.

116. Sed quis possit absolvere ab hac excommunicatione, est inter Doctores non levis controversia, aliquibus illam esse Apollolicæ Sedi referendam.

Non
ne pro
batur
prædi
ctam

excommu-
nicatio-
nem esse
reserva-
tam.

reservatam non sine magno funda-
mento afferentibus: quia Paulus II. in
*extravaganti, de penitentiis, & remis-
sionibus, cap. 3. inter communes, inter ca-
sus Sedi Apostolicæ reservatos, inter ca-*
offensam ecclesiasticæ libertati fa-
ctam. Sed hoc nihil probat: quia
aliud est violatio libertatis ecclesiasti-
cæ, aliud violatio immunitatis. Liber-
tas enim refertur ad personas, immu-
nitas ad loca, & ideo censuræ latæ
contra violatores libertatis ecclesi-
asticæ, non comprehendunt violato-
res immunitatis, ut docent Covarr.
*2. variar. cap. 20. num. 1. Marius Ital. de
immunit. Eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. Farina-
cius in append. de immun. cap. 1. num. 4.
licet cap. 20. num. 315.* esse hanc ex-
communicationem reservatam acriter
defendat: quia in Bulla Gregoria-
na violantes immunitatem incurrunt
censuras latas, adversus libertatis ec-
clesiasticæ violatores; sed in Bulla
Cœnæ est lata censura excommuni-
cationis reservatæ, adversus violato-
res libertatis: ergo etiam est pro im-
munitatis violatoribus. Sed neque
hoc probat intentum: quia in Bulla
Greg. solum renovantur, aut expri-
muntur censuræ adversus violatores
libertatis Ecclesiasticæ, non vero ea-
rum reservatio: & cum reservatio
non censetur adjecta nisi expresse
inveniat extensa, *ex cap. nuper, de
sent. excomm. per hoc quod violato-
res immunitatis feriantur censuris la-
tis contra violatores libertatis, non
sequitur, quod si hæ reservatæ sunt,
etiam illæ reservatæ.*

117. Quare in hac parte, ut cer-
tum judicamus Regulares Confessa-
rios non posse vi suorum privilegio-
rum ab hac censura absolviere facu-
larem, nisi ad hoc ab Ordinario par-
ticularem habeant facultatem: quia
eis sublata est quoad hoc omnis fa-
cultas à Clemente VIII. in decreto
edito super casum reservatione, ubi
prohibetur omnibus confessoribus, ne
virtute privilegiorum absolvant à
violatione immunitatis Ecclesiasticæ,
in terminis Constitutionis Gregorij
XIV. *Cum alias, & tenent infra citan-
di. Et dixi saculares, quia si forte Reli-
giosi eam incurrerent, possunt à suis
ordinariis confessoribus absolvi, ut
testatur, & probat Bordon, tom. 2. re-
solut. 1. num. 16.* Cæterum neque in di-
cto decreto Clementis VIII. nec in
aliis juribus tollitur Ordinariis facul-
tas absolvendi ab ista censura, vel ad
id alium deputandi. Non in aliquibus
juribus, quæ nulla dantur. Neque in
dicto Clementis VIII. decreto, quia
hoc non est contra Ordinarium sed
contra simplices confessarios; neque
in eo interdicit Pontifex minuere Epis-
coporum facultatem, sed potius au-
gere, ut ex Decreti constat tenore.
Quare ab hac excommunicatione
posse Episcopum absolvere, vel alium
de ejus licentia, tenent Pellizzar. *tract.
8. cap. 5. sect. 1. num. 56. Bordon, sup.
Diana parte 1. tractat. 1. resolut. 41.
Palau sup. num. 7. Covarruv. 2. va-
riar. cap. 6. numero 1. Bonacina disp. 3.
questione 7. §. 6. nu. 8. Naldus in summ.
verb. casus reservatio n. 1. Megala parte
3. lib. 4. de censur. capite 2. nu. 34. Bos-
sus sect. 1. de jubileo casu 2. n. 11. & alij.*

118. Sed

Episco-
pus, &
non alius
potest à
dicta ex-
commu-
nicatio-
ne absol-
vere.

Non
violant
immuni-
tatem
Regula-
res, qui
ex iusta
causa à
suo mo-
nasterio
reos ex-
pellunt.

118. Sed si rogas an Regulares violent immunitatem, & subdantur præfata excommunicationi, alijsque pœnis, si reos ad eorum monasteria, aut Ecclesias confugientes expellant? § Respondetur affirmativè. Tum: quia sic habetur, *cap. miror. 17. quest. 4.* & in Bulla Gregorij, in qua omnes, & quocumque contra illius tenorem operantes præfatis pœnis addicit. Verum si à sua Ecclesia vel monasterio facinorosum expellant, non eo fine ut perdat hoc privilegium, & sic facilius incidat in manus iustitiæ; sed ex eo præcise, quod est homo inquietus, injurius, & rædiosus Religiosis, vel quia immodestè se gerit quietem Religiosorum perturbando, damnumve illis inferendo, vel quia Religiosi ipsi legem aut Constitutionem habent, ut nisi per tot dies possint ad se confugientes retinere, uti nobis per nostras præcipitur *1. part. cap. 11. num. 3.* ibi: *delinquentibus tamen qui ad nos confugerint, ultra tres dies in domibus nostris non liceat permanere*, ne videlicet quies, & religiosa observantia ob talium consortium perturbetur; Tunc (id est in prædictis, & similibus casibus) nec Religiosi immunitatem violant, nec pœnas dictas incurrunt, Tum: quia cum jus servandi propriam habitationem sine perturbatione sit naturale, præferri debet juri Ecclesiastico, quod habet reus confugiens ad Ecclesiam; ne alias quod Religiosis conceditur in favorem, retorqueatur in dispendium. Tum etiam: quia pœnæ imponuntur *presumentibus*, quales sunt illi, qui temerè, & dolosè reos expellunt,

uti pluribus citatis docet Sanchez *lib. 9. de matrim. disput. 32. num. 38.* ubi docet verbum *presumere* importare temeritatem, malitiam, & dolum: sed Religiosi in prædictis casibus neque dolosè, neque temerariè expellunt: ergo. Non dolosè: quia ille dicitur dolo agere, qui malo animo operatur, *leg. dolo ff. de dolo.* Nec dolosus dicitur utens jure suo. Sanchez *lib. 5. disp. 5. num. 33.* Neque etiam temerariè: quia ex rationabili causa movetur, & agere temerariè est agere sine rationabili causa. *l. eum, qui temerè ff. de judic. & Gloss. versu Porro in fin. Clementin. 1. de sum. Trinit.* Igitur cum dicti Religiosi non ejiciant malo animo, sed jure suo utantur expellendo, & fugiendo consortium malorum hominum infestorum, quos homines boni solent fugere; non agunt contra Gregorianam, nec immunitatem violant, nec pœnas illius incurrunt. Sic Pellizzar. *num. 51. qui citat Pasqualig. Bordon. num. 22. & 23.*

§. VI.

Quomodo confugientes ad Ecclesiam tradipossint vel non judici seculari, ab ipso puniendi.

119. **C**ertum est in casibus exceptis, de quibus loquuti sumus §. 3. tradendos esse judici seculari delinquentes confugientes ad Ecclesiam, si ab eo requisiti fuerint Clerici, aut Religiosi; quia cum illis immunitas non proficit, nulla est causa quare retineri debeant. In casibus au-

Extra-
sus ex-
ceptis
Clerici
aut Re-
ligiosi
tradendi
non tenentur

larita-
tem, si
reus oc-
cidatur,
aut mu-
tiletur.

tem non exceptis, non poterit Præla-
tus, reum Curia seculari tradere ipso
repugnante, quantumvis illa securi-
tatem, aut etiam juramentum præstet
de ejus impunitate; quia tunc gaudet
delinquens immunitate, quæ præci-
pue consistit in eo, quod delinquens
non possit in viis à loco Sacro ex-
trahi, & judicari. *Lezana tom. 2. verb.
immunitas, num. 22. Pellizzar. tract. 8.
cap. 5. sect. 1. num. 39. & 45. Bonac. disp.
3. quest. 7. §. 7. num. 12. Palaus tom. 2.
tract. 11. disp. unic. punct. 13. num. 2.*
Unde Ecclesiastici, vel Regulares
tradentes reum Curia seculari in ca-
sibus non exceptis, si inde mors, aut
mutilatio ipsius sequatur, incurrunt
irregularitatem; quia censentur mor-
ti, aut mutilationi illius cooperari.
*Rodriguez tom. 2. quest. 50. artic. 2.
Lezana num. 22. qui bene ait, Præla-
tos non defendentes reum, sed per-
mittentes eum extrahi, incurrere
hanc irregularitatem; quia ipsis ex
justitia, & officio incumbit tuert im-
munitatem Ecclesiarum. § In casibus
vero exceptis, attentâ Constitutione
Gregorianâ, & consuetudine jam re-
ceptâ non exigitur juramentum à ju-
dice seculari, de non puniendo
reum, nec ipsi judices illud præstare
tenentur, licet id exigatur, cap. reum,
cap. constituimus 17. quest. 4. Sed libere
ipsis est tradendus, puniendus pro
qualitate delicti, ac si ad Ecclesiam
minime confugisset: quia nihil tale
confugium reo prodesse potest in di-
ctis casibus exceptis. *Farinacius in
Append. de immunit. capite ultim. nume-
ro 343. Bonacina §. 7. in fine. numero 5
Lezana num. 25. Hæc autem traditio**

debet fieri de mandato Episcopi, vel
ejus Vicarij, per aliquam Ecclesiasti-
cam personam ab eo, deputatam,
prius cognito per Episcopum, vel per
deputatum ab eò, an reus verè excep-
ta crimina commiserit, ut in dicta
Gregorij XIV. Constitutione expref-
se habetur.

120. Ex quo sequitur, quod, spe- Ex con-
ctato saltem juris rigore in cap. desi- suetudi-
nivit. capite constituimus, capite reum ne, ad ex-
17. quest. 4, & maxime in Bulla Gre- trahen-
goriana, (ubi id expresse cavetur) non dum
potest judex laicus adhuc in casibus reum ab
exceptis extrahere delinquentem ab Ecclesia
Ecclesia absque licentia Episcopi, vel in casu-
ejus Officialis: sed ex recepta nunc bus ex-
consuetudine, & praxi communi pos- ceptis,
sunt judices seculares in casibus cla- non re-
re exceptis, inconsulto Episcopo reos quiritur
ab Ecclesia extrahere; quia illi non licentia
gaudent immunitate Ecclesie, & sic Episcopi
nec ab ea defendi possunt, ut asserunt
*Suarez lib. 3. cap. 13. n. 1. Palaus punct.
13. num. 4. Azevedo in Constitut. His-
pan. lib. 1. titul. 2. leg. 3. num. 29. Co-
varruv. 2. variar. cap. 20. numero 18.
vers. 34. Farinacius de carcerib. quest. 28.
num. 75. Sed si dubium sit, an casus sit
exceptus, vel non; non poterit judex
laicus vi inde extrahere reum; quia
immunitas concessa est omnibus de-
linquentibus extra casus exceptos: er-
go quoties non constiterit commi-
sisse casum exceptum, illa spoliari
non poterit, *Decianus tract. crimin.
lib. 6. cap. 29. num. 2. Farinacius in Ap-
pendic. de immunit. cap. ultim. n. 370.**

121. Sed ad quem judicem per- Cognos-
tinebit cognitio, an casus sit excep- cere an
tus, vel non? Respondetur hoc perti- casus sit

O o o nere

exceptus
pertinet
ad Epif-
copum.

nere ad Episcopum solum, vel ad alium ab eo deputatum, ut habetur in dicta Gregoriana ibi: *nisi cognito prius per Episcopum, vel per alium ab eo deputatum, an delinquentes, verè criminosa excepta commiserint, & habetur cap. metuentes, cap. ad Episcopum 17. quest. 4. & ex jure civili, l. Pateant, §. hoc vero C. de his, qui ad Eccles. confugiunt. Quia causa Ecclesiastica cognitio, qualis est immunitas Ecclesiarum, ad Ecclesiasticum Prælatum debet pertinere: neque ob id sequitur Episcopum in propria causa jus dicere: quia hic non agitur de causa illius, sed de causa communi Ecclesie. Pellizzar. numero 49. Lezana numero 28. Bonacina §. 7. numero 2. vers. 3. Farinacius numero 366. & 367. Azevedo supra num. 20. Gariers, practiis quest. civilium lib. 3. quest. 1. numero 5. §. Cum autem dicimus ad solum Episcopum, vel ejus deputatum pertinere, intelligi debet de vero Episcopo, non autem de inferiori: idque licet is sit Ordinarius, aut nullius diocesis. Unde si contingat delinquentem se recipere in locum Sacrum exemptum, aut nullius diocesis, facultas extrahendi illum, obtineri debet ab Episcopo viciniore; quia ita disponit Gregorius XIV. in sua citata Constitutione. Sed autem vacante adeundus est Vicarius capitularis, utpote succedens in omni jurisdictione Episcopi. §. Quare hoc decidere, ad Episcopum, non vero ad Prælatos Regulares pertinebit: & sic solum ex ejus auctoritate, & licentia poterit ex monasterio delinquens extrahi in casibus exceptis, ad effectum consignandi illum Curie seculari, ut ex-*

preste dicitur in dicta Bulla. & ita tenent Bordon. n. 7. & 8. Barbol. supra num. 156 & 157. Lezana num. 28.

122. Cæterum licet ad hoc ut Episcopus, vel ab ipso deputatus tradat reum judici seculari, debeat cognoscere, an ille commiserit aliquid ex delictis exceptis, & non teneatur stare processui factò à Curia seculari, quia potest illum habere suspectum, utpote factum in causa propria ipsius contententis; potest tamen illi stare, si prudenter credat esse legitime factum, & se posse uti illo ad suam conscientiam informandam. Palaus, Pellizzar, Lezana, Bordon. locis citatis. Regulariter autem loquendo Episcopus debet novas probationes facere, summarie tamen, & quam citius fieri potest expediendas, ac extra ordinem juris, cum totum hoc tuo iudicio, & arbitrio committatur. Porro debet Episcopus de delictò commissò cognoscere non solum ex præsumptionibus, aut conjecturis rem probabilem efficienibus: quia Ecclesia jus habet tuendi omnes delinquentes ad se confugientes, nisi in casibus exceptis: ergo, dum cerò non constiterit Episcopo casum esse exceptum, injustè illo jure privat Ecclesiam: Sed per præsumptiones, & probabiles conjecturas non sufficienter aut cerò constat de delictò commissò, cum tales non sufficiant ad tollendum ab alio jus quæsitum, nec vincant præsumptionem ortam ex possessione immunitatis in jure fundatam: ergo, & c. Bonac. §. 7. circa finem. Farinacius cap. ultim. n. 8. & sequens. Palaus n. 8.

Examet
facien-
dum ab
Episco-
po ut
tradat
reum ju-
dici se-
culari.

Pel-

Pellizzar. num. 40. Lezana num. 28.

123. Demum Episcopus non debet extrahere reum ab Ecclesia, vel monasterio Regularium, sine consensu proprii Prælati illius, cum iste sit talis loci patronus. Immo neque ipse Episcopus sine consensu Prælati Regularium extrahere potest ab Ecclesiis Regularium Clericum sibi subditum ad eas post delicta confugientem, etiam si Clericus non gaudeat immunitate contra suum Episcopum juxta dicta §. 2. non quidem ratione immunitatis Ecclesiæ, quam supponimus non suffragari Clericis contra ipsorum Episcopum; sed ob exemptionem, quam habent monasteria, & loca Regularium; quia Episcopus nullam potest exercere jurisdictionem in loco exempto, cum locus exemptus comparetur loco extra territorium existenti, ut supra n. 3. dicebamus, & jus dicenti extra territorium impune non pareatur. Unde sicut Episcopus nequit punire ibi degentes, sic nec potest eos inde extrahere. Zetpedes de exemptione disput. 228. num. 6. Pellizzar. tract. 8. cap. 5. sect. 1. nu. 44.

PUNCTUM IV.

De privilegiis concessis Regularibus nova monasteria fundandi, & antiqua mutandi, transferendi, deserendi, vel etiam renunciandi.

Varia privilegia antiqua recensentur.

124. Licet olim de jure antiquo non possent Religiosi mendicantes accipere nova loca, domus, seu monasteria, nec accepta deserere, aut in alium locum transmutare absque Sedis Apostolicæ auctoritate, & licentia c. 1. de excessibus Prælatorum in 6. Clemens. unica de penis, &

c. unico de Religiosis domibus in 6. Nihilominus post istas Constitutiones nova, & diversa prædiere privilegia alia magis, alia minus ampla, & contra tenorem dictorum Canonum, concedentia Prælati, ut absque licentia Pontificis, nova possint erigere monasteria. Et quidem aliqua illorum nec licentiam Ordinariorum ad hoc exigunt, ut est illud Sixti V. Bulla incipiente *Super Specula*. hanc facultatem Fulienfibus concedentis, & illud Julij II. Bulla incipiente: *Exponi nobis fecisti*, pro Prædicatoribus, ut habetur in *priv. mendicantium, verbo adificare* §. 10. Alia sunt quæ licet Ordinarij licentiam expectandam discernant; nullum tamen aliarum personarum cujuscumque Ordinis consensum expectandum esse statuunt, ut est illud, quod Paulus V. nobis Carmelitis Excalceatis concessit in Bulla incipiente, *Ad Ecclesia militanti*, data Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 12. Dec. an. 1605. in qua indulgetur Superioribus, & Religiosis Carmelitis Discalceatis, ut ubique locorum in suo districtu monasteria erigere valeant de sola Ordinarij licentia, nullo alio Regularium requisito consensu; & hoc motu proprio, ex certa scientia, & de plenitudine potestatis. A quo benigno Pontifice, etiam Monachi S. Mariæ Fulienfis idem obtinuerunt Constit. 10. ejusdem Pontificis, quæ incipit: *Ad Ecclesia*. an. 1608. & simile ab eodem Pontifice privilegium impetrarunt Patres Congregationis S. Pauli Decollati, ut habetur in ejus constit. 64 quæ incipit: *Ecclesia* 8. Maij. 1610.

000 2

125. Ca.